

Олн-дунд цäялгъврн кöдлмш чанъгъахмн

Äмн болгъна тоод үс, тос болн мах гаргъдж авлгъар Америкин Соединени Штатсиг ðöрхн джилмүдин эргцд кö-öдж күцдж авхмн гисн тö-рриг селәнä эдл-ахун күч-кöлс-чирин öмн Коммунистическ парти болн Советск правительств тавсмн. Хальмг танъгъчин селәнä эдл-ахун күч-кöлсчнр олн-äмтнä эн ик чинртä тöрт шунмгъагъар орлцдж, эн джилн бийд малин ут тоог болн терүнä шим-шү-үс икдүлх күцл öмнän тавб.

1960 джилн чилгчär, 1956 джилнлä дүнъгцүлхлä, хöб-нä тоог болн ноосна гарциг хойр холван икдүлх зура тä-вдж, танъгъчин колхозмудар болн совхозмудар күүндвр кегддж батлгдв. Тер мет, үкр мал болн шовуд икдүлх болдж темдлгдв. Тер уч-рар, эн тавн джилн чилгчд мана танъгъчд мах гаргългън зöвär икдхмн.

Эн зöвär ик, болв күцäдж болх даалгъврмуд болджана. Кöдлмштän öбдän ик үзмдж үзүлцхädг, хöбчирин болн үкрчирин дамшлтта, тер мет зун гектар газр болгъна тоод селәнä эдл-ахун 22,5 холван шим-шүүс гаргъдж авцхасн нүүрт йовгч колхозмудин болн совхозмудин дамшлтс даалгъврмудиг күцäдж чадх бää-тхä, нам давулдж күцäдж чадх аргъ бääхиг үзүлдж мед-дүлджанä. Малин фермсär кöдлджäх улс сäänär кöдлх-лä эн керг чигн сäänär күцä-гдхмн. Тер тöлäd партийн организац малчнр дунд бүр-дäмджин болн политическ кöд-лмш келгъиг чанъгъах кер-гтä.

Приютненск района 4-ч болн 107 номертä совхозмуд, Западн, Яшалтинск болн Сар-пинск райодин кесг эдл-ахус мал öсглгънä болн малин шим-шүүс государствд ору-лдж öглгънä эн джилä зура-гъан давулдж күцäдж йовц-хана.

Деер келгдсн эдл-ахун пар-тийн организацсн кедж йовх, äмтид медгидг тодрха цäялгъвр тиим күцлтс бärхд дөнъгän сäänär күргцхänä. Эн партийн организацсар да-

ра-даранднь лекцс умшсн, политическ докладмуд, таср-хан уга күүндвр кегдсн деер-рән ил үзүлдж кеджäх цäял-гъвр öргär үзүлгднä.

Западн, Яшалтинск, Сар-пинск болн Приютненск райо-дин äмтс бääдг газрмудар, бийстän авсн öбдän даалгъвр-мудан күцäхин тöлä ноолдцха-ти гисн лозунгс болн дууд-врмуд бичätä щитмүд болн стендс тавгдсн бääцхänä. Сов-хозмудин болн колхозмудин күч-кöлсчнр дунд кегддж йовх ил үзүлгч цäялгъврн кöдлмшт ингдж келгдджәнä: „Хöбч, бичä март! 100 хөн болгънас 115 хургъ авч, ме-нд гаргъх зöвтäч!“. „Укрч! Хäläджäх үкрмүдиннь тöлинь менд бärдж хадгълхин тöлä ноолд!“ „Хöд öсгäчнр, бичä мартцхати! Государствд ору-лдж öгх ноосна зурагъан кү-цäхин тöлäd, киргъсн хөн болгънас багъ гихдän зургъа-гъад килограмм ноос авх кергтä!“ Тиим ик чинртä дууд-врмуд кенчр деер, цаасн деер, фанерн доскар кесн щитмүд деер бичätä бääхнь Хальмг танъгъчин колхозму-дин болн совхозмудин мал öсглгънä фермсн цк зууднь үзгднä.

Болв мана танъгъчин зärm колхозмудин болн совхозму-дин партийн организац, малчнр дунд цäялгъврн кöд-лмш сулар кецхänä, хöбч болн үкрч болгън, цуг зоотех-никүд болн малин эмчнр бий-сдän авсн даалгъврмудан улм сäänär күцäхин тöлä зүткц-хädг болдгар, тедн дунд кöд-лмшин чинриг күцс эс мед-лгън—мал öсглгънä кöдлмшт му öлмäгъän бас халдана.

Яшкульск района „Киров-ский“ совхозин, Юстинск района „Каракуль“ болн „Ни-кольский“ совхозмудин ферм-сär агитаторин дун сонъсгд-хш, хö öсгäчнр бийстän авсн даалгъврмудан күцäхиг дууд-гч лозунгс, плакатс цур уга. Зärm хöбчирин бригадсар ра-дио уга, дакад газетс хая-хая авцхана. „Хö öсглгъиг болн ноос гаргъдж авлгъиг цааран-днь öсгдж-öргджүлхин тус-кар“ бичсн КПСС-н ЦК-н бо-

ли СССР-н Министрмүдин Советин бичгиг кесг хöбчнр медцхäхш.

Политическ кöдлмш хоома-гъар кегддг учрар хöбчирин күч-кöлснä диг-даран сулдв. „Кировский“ совхоз хöбгъän муугъар хäläдж хадгълсн уч-рар, öнүрсн үвл хöбдиннь 5 процентинь геев, дакад 100 хöбнäs дундлад 77 хургъ авб. Совхозин партийн организа-цин урдк сеглätр үр А.М. Субботинä хоома кöдлмшин ашнь тиим болсмн.

Приозерн района Чкаловин нертä совхозд хöд усн уга бääгъäd, хургъд мääртäд үксн йовдл бас бäänä.

Колхозмудин болн совхоз-мудин малчнр дунд полити-ческ кöдлмш тасрхан угагъар, арднь ордж кех кергтä. Цäял-гъврн кöдлмшин цуг янзс— докладмуд, лекцс, күүндвр, листовкс, лозунгс олзлдж кех кергтä. Цäялгъврн кöдлмш кехлärн туслнь тер улсин кöдлмшär үлгүр авч, нүднднь үзүлäd, гартнь бärүлäd келдж öгх кергтä. Зуг тер цагт ма-на цäялгъврн кöдлмш öмнän тавсн тöрән диилвртäгъар кү-цäх зöвтä.

„Хö öсглгъиг болн ноос гаргъдж авлгъиг цааранднь öргджүлхин тускар“ КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министр-мүдин Советин бичгиг, 1957 джилн май сарин 22-т, Ле-нинград балгъснд үр Хруще-вин келсн үгиг, хö öсглгънä тускар Ставропольск крайин селәнä эдл-ахун кöдлäчнрин авсн социалистическ даалгъ-врмудиг болн терүнä хärүд илгäсн КПСС-н ЦК-н негдгч сеглätр үр Хрущевин йöрä-лиг ода олн-äмти дунд сäänär цäялгъдж öгх кергтä.

Алдр Октябрьск социали-стическ революцин 40-ч öбнд нерäддж малин шим-шүүс икдүллгъär авсн даалгъврн диилвртäгъär күцäх гөр—ком-мунистирин, комсомольчнр-ин, агитатормудин болн цуг мэлчирин эрки гол тöрнь бол-джанä.

Я. ЛЕВАНДОВСКИЙ.

КПСС-н Хальмг обкомин про-пагандин болн агитацин отде-лин заведующин дарук.